

עין משפט
נר מצוה

נג:

רבן גמליאל פרק חמישי יבמות

מסורת הש"ס

(א) ועירובין עה. וע"ג.
 (ב) ע"ר חוס' מעילה ב. ד"ה
 שמתקן. (ג) ס"א ר"ל.
 (ד) ו"ל אחר ד"ה ממונת.
 (ה) ר"ל (ו) ודף נטו.
 (ז) וע"מ ס"ס על הלכות.
 (ח) וע"ר פ"ש' בתפ"י ע"י
 נ. ד"ה מוד' כ"י ופרש"י
 פתח' טו. ד"ה ב"ן בית
 ופרש"י מחמת כ"י ד"ה
 שנג. ט"ו שפיע' י"ח לקמן
 נה.

הגהות הב"ח

(א) ע"י אפילו הוא שוגג
 והוא מודה הוא מוד
 והוא שוגגת דמרויחו
 לא: (ב) ר"י ד"ה פסלה.
 מ"פסלה בהך ביאה
 מתרומה:

תוספות ישנים

(א) וא"ת ומה ליה
 קישי הלא אמרי' משמש
 מת בעריות חיב ור"ל
 דכ"ל פטור. ח"י או אפי'
 למיד' חיב היינו משום
 שהיה לו לטו"ש כהנה
 מועטת ופירש' כהנה
 מרובה אבל הלא שהדקו'
 עובדי סוכים כבר לא
 מתחייב עד שיקשה שהיי'
 נאמן הוא ולא יוכל לפרוש.
 (ב) למהרי"ם ח"י מוכן דמה
 ענין כהן שהיה לו לפרוש
 כהנה מועטת ולא ש"י' זה
 רק בני משמש עם הטהרה
 ואפ"ר לו נטמא' ויפוש מיד
 י"י' כפסוקים י"ח.

הלך ועשה מאמר. איכא אחד ויבמה אחת קאי דלוקמיה דלר"ך למתניה:
כשלמא הלך ועשה מאמר איצטרך. למיתני דלינו כלום: **ס"א.**
אפי' לר' עקיבא: ליגזור מאמר דכפר חליצה. **אלא הלך ונתן גט.** ביבם אחד
 ויבמה אחת למה לי כו' למאי לייתי

האי גט אי למסקרה הא אימסקרה
 היא וקרובותיה עליו: **ולטעמך בעל**
ועשה מאמר. ביבם ויבמה אחת
 למה לי בשלמא בעל ונתן גט איצטרך
 כהאי גיטא ולא בעיה חליצה דביאה
 קמייתא אפקעמה ליקה: **ס"א לגזור**
גט דכפר ביאה. דלא תיסקיניה
 בגט דלא חליצה אטו גט דמקמי
 ביאה דלא למירו גט סגי ביבמה.
 במקום חליצה: **אלא בעל ועשה מאמר.**
 למאי קביעי' איתניי' הלא אשתו היא:
אלא איידי דהא הלך ונתן גט אשתו היא:
 דאיצטרך ליה כדאמרן תנא גמי כו':
 ושלא מהלוקם דברך **תנא קמא.**
 דמתנימין דלמך חליצה פסולה אין
 אחריה כלום אבל ביאה פסולה יש
 אחריה כלום: **ורבי נתמיה.** דלמך
 אחת זו ואחת זו אין אחריה כלום:
ואבל יוסי בר תנן. דלמך אחת זו
 ואחת זו יש אחריה כלום באמצע
 ובסוף דפרשינא ליה דמתנימין
 ביאה דליכא למיגור כדאמרן כריש
 פירקין (לעיל נ:): אי ביאה אחר הגט
 היא גזירה ביאה אחר הגט אשתו
 ביאה אחר חליצה דלא לימי למיעבל
 אחר חליצה ואי ביאה אחר מאמר
 כו' חליצה ליכא למיגור כדאמר
 כריש פירקין (ס:):

הדרן עלך רבן גמליאל

הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד
 שיהא אשתו או אשה אחרת:
 מויד. לשם זנות ולא לשם מזהר:
אפי' מפרש בגמרא: המערה שאל
 גמר ביאתו: קנה. וזכה כחלה
 ויזיאה בגט אם בא להזיאה: בין
 ביאה לביאה. (א) בין ביאה כדרכה
 לשלל כדרכה ובין הערשה לגמל
 ביאה: (ב) וכן הכא על אחת מכל
 הפרטים. באחת מכל הביאות
 הללו: או פסולות. לכהונה כגון
 אלמנה כו': (ג) פסלה. לכהונה
 משום זונה (ד) וקרינא מ"פסלה
 (ה) מתרומה דבי נשא אם היא
 בת כהן דשייה חלה. ודוקא
 עריות או פסולות אבל ביאת זונה
 דפניה לא משויה לה זונה ולא פסלה
 מן הכהונה דלא אשכחנא מנא דפסל
 אלא רבי אלעזר דלמך פניו הניא
 על הפניה שלא לשם אישות עשה
 זונה לקמן בפירקין: **ממורס ונסינס.**
 לאו אפסולה לכהונה קאי דהא פסולה
 וקיימא ולענין תרומה דבי נשא גמי
 ליכא למימר ועוד ביאת כשר מאי
 מגרעא לה אלא לענין הערשה
 נקטא ולמילקי עליה האי ישראל
 כהנא דהערשה כגמר ביאה:
 ככנור אשה אחרת היא:
 זונה מוידס. לביאת זונה מכוונת:
 אלא כישן. שנתקשה כשהוא ישן:
 ישן

הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד.
 איכא למימר דמודי ולר"ן
 תרי גווני נינהו דלר"ן היינו דמכוין
 למזוה אפי' דפשיטא
 הוא קתני ליה דהכי אורחיה ככל
 דוכתא אבל בפ"ב דכ"ק ודף טו:
 (ו) גבי ארס מועד לעולם קשה מה
 בין מודי לר"ן וי"מ דה"ק בין
 שיהא אותו שוגג ומודי כאלו
 נלשטו כן בין שיהא ברצונו:

הוא אנוס והיא לא אנוסה. תימה
 דהיה ליה למינקט שניהם
 אנוסים דהוי רבותא עפי וי"ל דאגב
 דנקט כרישא הוא שוגג והיא מודה
 נקט גמי הכא הוא אנוס והיא לא
 אנוסה ח"י לא קאמר והיא לא אנוסה
 אלא ברצונו אלא היא לא אנוסה
 מודה או שוגגת דהשתא תרוייהו
 לא מכווני לשם מזהר: **ולא ח"י**
בין ביאה לביאה. פ"י בקונטרס
 בין הערשה לגמר ביאה ויבנה שניה
 פירש ולא חילק בין ביאה לביאה
 כדרכה לשלל כדרכה ואין נראה לר"י
 דכיון דתנא סבר אחר המערה ואחד
 הגומל למה לי זה מה למיתני ולא חילק
 בין הערשה לגמר ביאה ועוד דבגמ'
 הוה נראה למה לי זה מה למיתני ולא חילק
 בין הערשה לגמר ביאה ועוד דבגמ'
 (לקמן דף ט:): מפרש מאי וכן בשלל
 כדרכה כחייבי לאוין מכלל דלא חילק
 דרישא חייבי בשלל כדרכה וגרשה
 לר"י שהספורים עשו וכתבו איפכא
 ומיהו היה דבבא שניה אפשר לפרשו
 כמו הראשון בין כדרכה לשלל כדרכה
 ולפרושי וכן קאמי:

שאנסוהו עובדי כוכבים ובא עייה.

שאנסוהו היינו שאיננו עליו להרגו
 אם לא יבא עליה דל"כ מאי פירך
 מרבא דלמך אין קישי אלא לדעת
 פירוש דאין זה אנוס שקישי עשה
 מדעת ואין דוחקין אותו לבעול בקישי
 ולוקמא כגון שאיננו עליו לבעול
 בקישי ועוד דמילתא דרבא אי אפשר
 לפרש כמתנימין עליו להורגו אם לא
 שיערה הערה מעצמו כמו שאפרש
 אלא כל דבר שעושה מעצמו אפילו
 ע"י אנוס פתח מיתה לדעת חשיב
 והאי שאנסוהו עובדי כוכבים וכו'
 עליה דקאמר היינו שהביאנו עליה
 והדניקוהו ביבמתו ולא שגא עליה
 מעצמו כמו תקפתו יבמתו וכו' עליה
 דבסמוך והשתא פירך שפיר דאין
 אנוס דקישי לא הוי אלא לדעת
 ור"י דיש לדקדק מנא דאין יבמה
 נקית אלא כבא עליה בקישי מדלא
 מוקמי שהדניקוהו בלא קישי ואיכא
 למימר דלמי הך קוגיא כמ"ד י"מ משמש
 מת בעריות פטור וילפינן קיהה
 מעריות דליה נקית אלא בקישי
 ועוד ר"י דלמי דלמיא שפיר אפילו למאן
 דלמך משמש מת בעריות חיב ולענין
 יבוס ענינן ביאה דרך הקמת סס:
אין אנוס אע"ה שאין קישי אלא
 ארעה. אין לפרש כמתנימין
 עליו להורגו אם לא יבא בעצמו על
 הערה דאם כן אפילו יש קישי שלא
 לדעת תיפוק ליה דלגילוי עריות יהרג
 כן סורר (פסהדרין דף עה. עס) אלא חייבי
 כשעובדי כוכבים מדניקים
 אותו על הערה וא"א לו להשגמו אם לא
 ע"י שיהרג וקאמר רבא
 דיש לו למסור עצמו ליהרג אם יודע
 שאי אפשר לו אם לא יתקשה
 דאין קישי אלא לדעת (א) ומשיב
 כעושה מעשה אצל אם יש קישי
 שלא לדעת או שהיה כבר מקושה
 או שידע שלא יתקשה אין חייב למסור
 עצמו כיון שהוא אינו עושה שום מעשה
 והוי כקרקע עולם כדלמך כגון סורר
 (ג"י עס) גבי אסתר דקרקע עולם
 הימה וטעמא משום דעברה המאורסה
 ילפינן התם מרוא